

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 24.4.2015 г.
JOIN(2015) 12 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Специален административен район Хонконг: годишен доклад за 2014 г.

ОБОБЩЕНИЕ

От преминаването през 1997 г. на Хонконг към Китайската народна република Европейският съюз (ЕС) и неговите държави членки следят отблизо политическите и икономическите събития в Специалния административен район Хонконг (САР Хонконг) съгласно принципа „една държава — две системи“. В съответствие с поетия към Европейския парламент ангажимент от 1997 г., всяка година се изготвя доклад относно събитията в Хонконг. Това е седемнадесетият такъв доклад, обхващащ събитията през 2014 г. ЕС следва политика за единен Китай и подкрепя принципа „една държава — две системи“ и неговото прилагане.

ЕС счита, че независимо от предизвикателствата принципът „една държава — две системи“ продължи да работи добре през 2014 г., в полза на Хонконг, на Китай като цяло и на международната общност.

Съдебната власт продължи да демонстрира своята независимост и последователно да се придържа към изискването за справедлив съдебен процес. По време на мащабната кампания за гражданско неподчинение върховенството на закона продължи да бъде ръководният принцип за правителството, стопанските субекти и населението като цяло. Продължиха активните действия за борба с корупцията, за което свидетелстват осъдителните присъди за две известни личности и положителните показатели за добро управление. С изключение на два инцидента, действията на полицията по време на продължилите три месеца улични протести в подкрепа на демокрацията бяха професионални, а използването на сила беше пропорционално. Свободата на медиите продължи да се зачита, макар нападенията срещу представители на медиите да са източник на нарастващо безпокойство. Икономическата система, основана на свободния пазар, продължи да функционира ефективно и Хонконг продължи да бъде конкурентно международно стопанско средище, както и основен център за бизнес с континентален Китай.

Хонконг се намира в решаваща фаза от демократичното си развитие, в която безпрецедентните протести и по-силно поляризираните и интензивни дебати разкриват както политическо, така и социално-икономическо разделение. ЕС изтъква отново ангажимента си за укрепване на демокрацията, включително върховенството на закона, независимостта на съдебната власт, основните свободи и права, прозрачността и свободата на информация и на изразяване на мнение в Хонконг.

Като заинтересована страна по отношение на бъдещето на Хонконг и в съответствие с Основния закон ЕС подкрепя въвеждането на всеобщо избирателно право за избора на главен управител през 2017 г. и на Законодателен съвет до 2020 г. ЕС подкрепя желанието на населението на Хонконг за висока степен на политическо участие и истинско право на глас в изборите за главен управител през 2017 г. и след това. Отчетното управление допринася за стабилността и благоденствието, спомага за защитата на основните права и свободи и способства за запазване на позицията и конкурентоспособността на Хонконг като основен международен бизнес център.

Всеобщото избирателно право ще даде на правителството по-голяма обществена подкрепа и легитимност във връзка с постигането на икономическите цели на Хонконг и преодоляването на социалните предизвикателства.

ЕС изразява надежда, че посредством конструктивен дебат Хонконг ще бъде в състояние своевременно да постигне съгласие относно избирателна система, която да е демократична, справедлива, открита и прозрачна. След това ЕС се надява също така, че процесът по въвеждане на всеобщо избирателно право за избора на членовете на Законодателния съвет през 2020 г. ще започне без отлагане.

При спазване на принципа на суверенитет, ЕС е готов да си сътрудничи по въпроси, свързани с изборната реформа, включително чрез междупарламентарен обмен и споделяне на практически опит в областта на демократичното развитие.

ПОЛИТИЧЕСКИ СЪБИТИЯ

Въвеждането на всеобщо избирателно право за избора на главен управител през 2017 г. продължава да е основният вътрешнополитически въпрос за Хонконг. Съгласно Основния закон на САР Хонконг, главният управител и Законодателният съвет трябва да следват конституционна процедура от пет стъпки. Правителството на специалния административен район предприе първата стъпка на 15 юли 2014 г., когато главният управител Leung Chun-ying представи доклад на Постоянния комитет на Националния народен конгрес на Китай с предложение за реформиране на системата за избор на главен управител. Предложението бе основано на обществена консултация, продължила пет месеца, по време на която бяха представени 124 700 писмени предложения.

Според доклада на главния управител основният въпрос за обсъждане бе номинирането на кандидати. В него бе предложено кандидатите да се номинират от 1 200-членен комитет по номинирането, както е предвидено в Основния закон. В доклада бе отхвърлена идеята за номиниране от граждани или от политически партии, поддържана от опозиционните продемократични партии, които заявиха, че номинирането от комитет не отговаря на демократичните стандарти и на практика би означавало недопускане на продемократичните кандидати.

След провеждането на обществената консултация групата на гражданското общество „Occupy Central with Love and Peace“ организира неофициален референдум на 20—29 юни. Гласуваха близо 800 000 души — доста над очаквания брой, като голямо мнозинство подкрепи номинирането от граждани и политически партии. През август проправителствената група на гражданското общество „Алианс за мир и демокрация“ събра 1,5 милиона подписа срещу кампанията „Occupy Central“ и в подкрепа на линията на правителството. Сред подписалите се бяха главният управител Leung Chun-ying и други високопоставени длъжностни лица.

Дебатът получи допълнителен тласък от публикуването на 10 юни 2014 г. от Държавния съвет на Китай на Бяла книга, озаглавена „The Practice of the “One Country, Two Systems” Policy in the Hong Kong SAR“ („Прилагането на политиката „една

държава — две системи“ в САР Хонконг“). В Бялата книга бе подчертано, че високата степен на автономност на Хонконг се упражнява под ръководството на централното правителство, което разполага с широки правомощия за управление на Специалния административен район, и бе посочена необходимостта да се защитят суверенитетът и сигурността на Китай и интересите му в областта на развитието. В Бялата книга също така бе отбелязано, че „обичта към страната“ е основно политическо условие за управляващите Хонконг, в това число съдиите и другите служители на съдилищата. Въпреки твърденията на представители на централното правителство, че Бялата книга просто излага съществуващата ситуация и не представлява нова политика, много хора в Хонконг видяха в нея опит да се намали „високата степен на автономност“ на Хонконг и да се подкопае независимостта на съдебната власт на Хонконг.

На 31 август 2014 г. Постоянният комитет на Националния народен конгрес взе единодушно решение относно рамката за първите избори на Хонконг за главен управител на принципа „едно лице — един глас“ през 2017 г. Съгласно рамката само двама или трима кандидати, получили най-малко 601 гласа от 1 200-членния комитет по номинирането, може да се кандидатира за поста на главен управител. Комитетът по номинирането, почиващ на модела на сегашния изборен комитет, ще бъде разделен на четири сектора, като членовете му ще се избират от около 250 000 индивидуални и корпоративните гласоподаватели.

Решението на Постоянния комитет на Националния народен конгрес бе широко възприето като по-рестриктивно от очакваното, при това без основание, според опозиционните групи. Адвокатската колегия на Хонконг го определи като „неоснователно рестриктивно“. Правителството и председателят на Законодателния съвет заявиха, че решението на Постоянния комитет на Националния народен конгрес все пак съдържа много аспекти на гъвкавост, които биха могли да се използват за укрепване на демократичния характер на изборната система.

Най-значителната реакция на решението на Постоянния комитет на Националния народен конгрес бе кампания на различни студентски групи и други активисти за демокрацията, която започна през септември. От 27 септември активисти блокираха основните пътни артерии в Хонконг и протестиращите обградиха сградите на законодателния орган, както и основни правителствени сгради. Използването на 28 септември от полицията на сълзотворен газ в мащаби, широко възприети като непропорционални, предизвика огромна активност сред демонстрантите, която във върховата си точка достигна около 100 000 души. Въпреки някои изолирани случаи на насилие, демонстрантите бяха изключително мирни, а използването на сила от полицията — минимално. Протестите постепенно намаляха, предвид нарастващото обществено неодобрение. След решения на съда блокадите по пътищата бяха премахнати, последната от тях — на 15 декември.

Правителството действа бавно в установяването на контакт с протестиращите и в опитите за постигане на компромис. По време на демонстрациите няколко международни лидери, сред които генералният секретар на ООН Бан Ки-Мун,

министър-председателят на Обединеното кралство Дейвид Камерън и върховният представител на ЕС Катрин Аштън, направиха изявления, в които призоваха и двете страни да проявят сдържаност и да търсят мирни средства за излизане от безизходното политическо положение.

Макар и с политически първоизточник, демонстрациите разкриха значително социално-икономическо недоволство. В основата на това недоволство стояха въпроси, засягащи поминъка, както и усещането, особено сред младите хора, че са лишени от права в икономическо отношение от една политическа система, за която се счита, че работи в полза на интересите на бизнес елита, чийто основен интерес е да се запазят добрите отношения с централното правителство.

Академични проучвания показват, че младите хора в Хонконг имат силно чувство на принадлежност към Хонконг, а не към Китай като цяло, и че те се опасяват, че Китай посяга на върховенството на закона, правата и свободите в Хонконг. На 7 януари 2015 г. правителството на САР Хонконг публикува доклад извън т.нар. „процес от пет стъпки“, в който доклад бяха отразени гледищата и стремежите на хората в периода от 31 август —15 декември 2014 г. Докладът представляваше отстъпка от страна на правителството спрямо демонстриращите студенти, те обаче отправиха критики към правителството за това, че не е разгледало по същество проблемите, които поставят.

Законодателен съвет

Отношенията между изпълнителната и законодателната власт станаха все по-напрегнати през 2014 г., като опозиционните законодатели проведеха кампания за неосказване на сътрудничество и използваша обструкционни тактики с цел забавяне на правителствени инициативи. На няколко пъти председателят на Законодателния съвет упражни дискреционните си правомощия за прекратяване на разискванията, като при обжалването на тази стъпка съдът отсъди в полза на председателя. От полза за обсъжданията в Законодателния съвет би било въвеждането на по-ясни писмени правила за провеждането на дебати.

През април председателят на Законодателния съвет ръководи законодателна делегация в Шанхай за провеждането на среща с високопоставени длъжностни лица от централното правителство с цел да се обсъди законодателната реформа. През юни и ноември крайно настроени протестиращи нахлуха в комплекса на Законодателния съвет на Хонконг, като раниха някои служители на съвета и нанесоха щети в части от комплекса.

Върховенство на закона и съдебна власт

През 2014 г. върховенството на закона като цяло беше зачитано и съдебната власт запази високите си стандарти. Няколко пъти страни поискаха постановяването на съдебни решения със значителни политически последствия, но съдилищата продължиха да функционират независимо и професионално и не бяха повлияни от външни фактори или съображения от политическо естество. Сред нашумелите примери бяха искове за преустановяване на нарушение, подадени от стопански субекти, които

успешно оспориha законосъобразността на блокадите по пътищата по време на демонстрациите в периода септември — декември. Съдилищата следваха надлежните процесуални стъпки — двете страни се ползваха с равен достъп до съда, предоставена бе правна помощ, съдебните заседания бяха публични, а решението на съда бе публикувано и спазено. Присъдите по обвинения в корупция на бивш главен секретар от правителството и магнат в сектора на недвижимите имоти, при което и двамата останаха в затвора до произнасяне на съда по жалбите срещу постановените присъди, също свидетелстват за безпристрастността на съдебната власт на Хонконг.

В Доклада за глобалната конкурентоспособност за 2014—2015 г. на Световния икономически форум Хонконг бе класиран на пето място сред 144 юрисдикции и на първо място в Азия за независимостта на съдебната власт. Някои въпроси все още не са решени, като например трудностите при набирането на съдии, недостига на помощен персонал в съдилищата и ниските такси, заплащани на адвокатите в случаи на предоставяне на правна помощ, особено по наказателни дела. Запазването на независимостта на съдебната власт и пълното зачитане на върховенството на закона са жизненоважни за утвърждаване на демократичния образ на Хонконг, на позицията му на международен бизнес център и на нарастващата му роля като международен център за арбитраж и медиация.

Правоприлагане

Според началника на полицията Andy Tsang, по отношение на реда и законността в Хонконг се регистрира общо подобрене през 2014 г. с намаление със 7,1 % на броя на престъпленията спрямо 2013 г. Престъпността продължи да намалява — от 72 911 на 67 740 случая, което е най-ниското равнище от 1997 г. насам.

По време на периода на гражданско неподчинение полицейските операции продължиха да са много прозрачни и, с няколко по-значителни изключения, действията на полицията бяха професионални, а използването на сила — пропорционално. Сред изключенията бяха прекомерното използване на сълзотворен газ на 28 септември и побоят, на 15 октомври, на участник в протестите от седем полицейски служители — инцидент, който бе заснет от местен телевизионен канал. Процесът срещу седемте полицейски служители още не е започнал.

По време на протестите бяха задържани общо 955 души за различни престъпления. Полицията си бе поставила за цел да приключи всички разследвания в срок от три месеца. Към днешна дата 30 водачи на протеста са били задържани и след това освободени докато тече разследването.

В Службата за жалби срещу полицията бяха подадени 1 972 жалби, като едва 106 от тях бяха счетени за допустими (останалите бяха основно жалби, подавани от граждани въз основа на информация или видео записи в медиите). Членовете на Независимия съвет

по жалбите срещу полицията наблюдава разследванията, включително разследването на побоя над участника в протестите.

Борба с корупцията

Корупцията, включително в публичната администрация, като цяло бе счетена за изцяло овладяна. Системата за борба с корупцията остана активна и устойчива, въпреки че Хонконг падна с две места до 17-о място сред 175 държави в Индекса за възприятие на корупцията за 2014 г. на Transparency International.

Според това проучване, извършено от независима фирма за проучвания, само 1,5 % от запитаните са посочили, че са се сблъскали с корупция през последните 12 месеца. 81 % от запитаните са определили Независимата комисия за борба с корупцията (ICAC) като ефективна, а 97 % са били на мнение, че тя заслужава тяхната подкрепа. През 2014 г. ICAC е разследвала 222 души по 114 случая. Спрямо 2013 г. процентът на осъдителните присъди на база лица се е увеличил от 78 % на 85 %, а процентът на осъдителните присъди на база случаи — от 81 % на 87 %. От всички жалби за корупция, получени през 2014 г., 63 % са се отнасяли до частния сектор, 30 % са били свързани с правителствени дирекции, а 7 % — с публични органи.

ICAC разследва няколко жалби, привлекли значително обществено внимание. Една от тях е свързана с твърдения за незаконни дарения от собственика на Next Media, Jimmy Lai, до няколко продемократични партии и политици. Друга жалба касае твърдения за получаване от главния управител Leung Chun-ying на незаконно и недекларирано плащане от дружество от частния сектор след встъпването му в длъжност като главен управител, въпреки че въпросната услуга е извършена преди това. Секретарят по правосъдието делегира правомощия на директора на прокуратурата за разглеждане на жалбата, за да се избегне всяко усещане сред обществеността за предубеденост или пристрастност при разглеждането на случая. Друго разследване се отнася до обвинения срещу бившия главен управител Donald Tsang, датиращи от 2012 г. Тези случаи ще бъдат тест за способността на ICAC и съдебната власт да разследват и водят съдебни производства по знакови дела за корупция независимо, безпристрастно и без политически съображения. Постановените на 23 декември присъди на бивш главен секретар от правителството и магнат в сектора на недвижимите имоти сочат, че ICAC и съдебната власт изпълняват задълженията си за борба с корупцията без страх или осигуряване на протекция.

Равни възможности

На 8 май 2014 г. Комитетът на ООН за икономически, социални и културни права изрази тревогата си и отправи препоръки относно: i) липсата на всеобхватни институции и законодателство за защита на правата на човека; ii) увеличаването на проблемите, свързани с имиграцията, и липсата на защита за бежанците, лицата, търсещи убежище, и работниците мигранти; и iii) недостига на обществени жилища и увеличаването на социалните и икономическите различия между гражданите на Хонконг.

Комисията за равни възможности получи 100 000 мнения в отговор на обществена консултация, свързана с прегледа на законодателството, отнасящо се до дискриминацията. Тя ще представи доклад с препоръки към правителството през втората половина на 2015 г. Освен това Комисията за равни възможности ще отправи препоръки за насърчаване на равните възможности за лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ) посредством законодателство и практически мерки. В ход е преразглеждането на законодателството на Хонконг за еднополовите бракове и браковете с транссексуални лица.

Положителна стъпка беше направена, когато, след дългогодишни искания от страна на групи за защита правата на малцинствени групи, правителството въведе специални мерки във връзка с учебната програма за лицата, за които китайският не е роден език. Така от учебната 2014/2015 година правителството въведе в началните и средните училища учебна програма за изучаване на китайския като втори език, като са осигурени помощни учебни материали и инструменти за оценка.

На 23 октомври Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените отправи препоръка, съгласно която Хонконг следва да засили мандата на Комисията по въпросите на жените и да увеличи присъствието на жените в обществения и политическия живот. Комитетът на ООН също така призова за по-активни усилия за борба с първопричините за трафика на жени и момичета, както и за приемане на законодателство за борба с него. Той препоръчва също така да се осигури по-добра защита на чуждестранните домашни работнички срещу дискриминация и злоупотреби от страна на работодателите и агенциите по наемане на работа.

Предприети бяха конкретни стъпки за увеличаване на равенството между половете, като от всички държавни ведомства се изисква при формулирането на правителствените политики да прилагат контролен списък за интегриране на принципа на равенството между половете. Правителството също така се ангажира с увеличаване на присъствието на жените в консултативните и законоустановените органи от 30 % на 35 %. На 18 декември Законодателният съвет прие изменение в закона за заетостта, с което на служителите от мъжки пол в частния сектор се предоставя право на отпуск по бащинство с продължителност до три дни.

Медии

На 23 април беше публикуван първият Индекс за свобода на печата на Хонконг. Той показва, че журналистите оценяват степента на свобода на печата в Хонконг на 42 по скала до 100, докато оценката на обществеността е малко по-добра — 49,4. Автоцензурата продължи да буди сериозна загриженост. Журналистите оцениха автоцензурата на 6,9 по скала от 0 до 10 (като „10“ означава „много широко разпространена“), а оценката на обществеността бе 5,4. Натискът от страна на собствениците или ръководството бе оценен от журналистите на 6,5, а от обществеността — на 6,2.

През юли 2014 г. Асоциацията на журналистите в Хонконг публикува своя 21-ви годишен доклад, озаглавен „Свобода на печата под обсада — сериозни заплахи за свободата на изразяване на мнение в Хонконг“. Според доклада 2014 г. е най-мрачната година за свободата на печата от няколко десетилетия насам. Няколко пъти журналисти бяха обект на нападения, като сред тях бе жестокото нападение през февруари срещу Kevin Lau, бившия главен редактор на Ming Pao Daily News, имаше също така уволнения на журналисти, а други критично настроени журналисти бяха преместени в по-малко чувствителни области. Това представляваше натиск върху редакционната почтеност на изданията. Асоциацията е регистрирала 24 нападения срещу журналисти в периода между 22 септември и 29 октомври и обвини полицията в прекомерна употреба на сила и възпрепятстване на медиите. На 26 октомври главният управител и правителството на Хонконг категорично осъдиха случай на нападение на журналисти от неизвестни нападатели. Собственикът на опозиционни медии Jimmy Lai стана жертва на няколко нападения, включително палеж, в края на 2014 г.

Изразено бе сериозно безпокойство във връзка със свободата на електронните медии, след като правителството на Хонконг реши да не предостави лиценз за свободно приемана телевизия на един от най-иновативните кандидати, Hong Kong Television Network.

Международни групи също съобщиха за намаляване на свободата на печата в Хонконг. „Репортери без граници“ класира Хонконг на 61-во място в световен мащаб по свобода на печата. За сравнение, през 2013 г. той е бил на 58-мо място, а през 2002 г. — на 18-то място. Организацията отбеляза, че „нарастващата икономическа тежест на Китай му позволява да разшири своето влияние върху медиите в Хонконг, Макао и Тайван... Независимостта на медиите понастоящем е застрашена в тези три територии.“

Въпреки че хонконгските медии продължиха да осъществяват дейност свободно и да изразяват много разнообразни мнения, политическият и икономическият натиск могат да представляват риск за редакторската независимост. Освен това различни актове на агресия срещу журналисти, някои от тях тежки, са причина за безпокойство и налагат нуждата от постоянно специално внимание от страна на органите.

СЪБИТИЯ В ИКОНОМИЧЕСКИ ПЛАН

Хонконг продължи да процъфтява като международен финансов център и център за търговия в Източна Азия, възползвайки се от бързо развиващата се икономика на Китай и Азия. Хонконг продължи да бъде сред водещите световни пазари в борсовата търговия, частните дялови инвестиции, управлението на активи и търговията с чуждестранна валута. Към края на 2014 г. Хонконгската фондова борса бе класирана като трета по големина в Азия и седма по големина в световен мащаб от гледна точка на пазарната капитализация. Към края на септември 2014 г. Хонконг бе вторият по големина център за частни капиталови инвестиции в Азия, като е управлявал около 21 % от общия капиталов фонд в региона. Според проучване, провеждано на всеки три години от Банката за международни разплащания, през 2013 г. Хонконг е бил петият по големина в света валутен пазар, с нетен дневен оборот от валутни сделки, достигащ

275 милиарда щатски долара. Наблюдаваният ръст в обема на сделките към края на годината изтласка Хонконг на второ място след Ню Йорк по отношение на набирането на капитал (първоначално публично предлагане) през 2014 г.

Хонконг също така е и един от най-големите получатели и източници на преки чуждестранни инвестиции в света. Според Световния доклад за инвестициите на Конференцията на ООН за търговия и развитие за 2014 г. Хонконг е бил вторият най-голям получател на преки чуждестранни инвестиции в Азия след Китай и третият най-голям източник на преки чуждестранни инвестиции в Азия след Япония и Китай. Неговите институции, географско разположение и експертен опит в сектора на услугите, основани на принципа на правовата държава, са фактори, допринесли за неговия успех. През 2014 г. се наблюдаваше по-тясна икономическа интеграция с континентален Китай с по-нататъшното развиване на офшорните сделки в ренминби юани (RMB), свързването на Хонконгската и Шанхайската фондова борса и значителни инвестиции в Хонконг от предприятия от континентален Китай. Хонконг запази много доброто си класиране в много световни проучвания за измерване на икономическата свобода и конкурентоспособността.

БВП на Хонконг се увеличи с 2,3 %¹ в реално изражение през 2014 г., след като отбеляза ръст от 2,9 % през 2013 г. Растежът се дължеше главно на вътрешното потребление и износа на услуги. Пазарът на труда бе устойчив, като равнището на безработицата остана 3,3 % или по-ниско за повечето периоди от годината. Инфлацията на потребителските цени се повиши с 4,4 % през 2014 г. Общият износ на стоки нарасна с 3,2 % през 2014 г. спрямо предходната година, след като отбеляза ръст с 3,6 % през 2013 г. Общият брой на посещенията на туристи се увеличи с 12 % на 60,8 милиона през 2014 г. Твърденията, че движението „Осигури Central“ се е отразило на икономиката, не бяха потвърдени от икономическите данни, макар че дружествата, намиращи се в зоните на протестите, действително бяха засегнати. Забавяне на растежа в сектора на търговията на дребно започна много преди демонстрациите — при покупките от туристи на популярни луксозни стоки (като бижута и часовници) се наблюдава двуцифрен спад поради забавянето на китайската икономика и в резултат на кампанията за борба с корупцията в континентален Китай.

Икономическите връзки между Хонконг и континентален Китай продължиха да се задълбочават чрез търговия и трансгранични инвестиции и посредством развитието на Хонконг като офшорен център за търговия в RMB. В специалния административен район се съхраняваха най-големите депозити в RMB извън Китай, на обща стойност над 1 билион китайски ренминби юана през 2014 г. През ноември 2014 г., след като централното правителство даде своето съгласие, Хонконгският орган по паричната политика отмени ограничението за обмен от 20 000 RMB CNY за жителите на Хонконг. Тази регулаторна промяна проправи пътя за по-свободно движение на RMB между

¹ Освен ако не е посочено друго, всички икономически показатели, свързани с икономиката на Хонконг, са получени от департаментите на Хонконг за преброяване и статистика.

неофшорните и офшорните пазари и се очаква тя да спомогне за увеличаване на растежа на офшорния валутен пазар в RMB. Въпреки че Хонконг има значително стартово предимство, конкуренцията се увеличава с постепенното приемане от страна на централното правителство на операции в RMB в други финансови центрове.

Хонконг продължи да бъде поле за тестване на реформата на китайския капиталов пазар. Връзката между Шанхайската и Хонконгската фондова борса започна да функционира на 17 ноември 2014 г. Пилотната схема представлява програма за взаимен достъп до пазара, посредством която инвеститорите в Хонконг и континентален Китай могат да търгуват със и да извършват сетълмент за акции, котиран на другия пазар, чрез борса и клирингова къща на съответния си местен пазар. Въпреки че в началния период търговията е с бавни темпове, може да се очаква, че в хода на по-нататъшното си развитие пилотната схема ще стимулира инвестициите от Китай в Хонконг и обратно. Очаква се също така тя да доведе до по-голяма интеграция на капиталовите пазари на Китай в световната икономика. Схемата потвърди водещата роля на Хонконг като офшорен център за търговия в RMB.

В допълнение към финансовото сътрудничество на 18 декември Хонконг и Китай подписаха допълнително споразумение в контекста на Споразумението за по-тясно икономическо партньорство с цел либерализиране на търговията с услуги между провинция Гуандонг и Хонконг. Споразумението беше представено като модел за основно либерализиране на търговията с услуги на цялата територия на Китай.

Централното правителство обяви през 2011 г. целта за постигане на основно либерализиране на търговията с услуги между континентален Китай и Хонконг преди изтичането на 12-ия национален петгодишен план през 2015 г.

Що се отнася до външните отношения, Хонконг продължи да играе активна роля в рамките на Световната търговска организация (СТО) и продължава да подкрепя либерализирането на световната търговия. В тази връзка Хонконг беше първият член на СТО, уведомил организацията за определянето на всички разпоредби от раздел I от Споразумението за улесняване на търговията като ангажименти от категория „А“. Хонконг също така взе участие в преговорите по разширяването на Споразумението за информационните технологии, Споразумението за търговията с услуги и Споразумението за екологичните продукти. С цел допълване на съществуващата мрежа от споразумения за свободна търговия, по които е страна, през юли 2014 г. Хонконг започна преговори за споразумение за свободна търговия с АСЕАН.

Правителството на Хонконг пое ангажимент да поддържа устойчив икономически растеж като предпоставка за решаване на проблемите, свързани с жилищното настаняване, бедността и застаряването на населението, както и проблемите в областта на околната среда. След публикуването на първите данни за прага на бедността през 2013 г., които показаха равнище на бедност от 15,2 %, правителството си постави за цел в тази област на политиката да насърчава заетостта и да подобри системата за социална сигурност и подпомагане. Конкретните мерки за намаляване на бедността през 2014 г.

включваха схема за надбавки за семейства с ниски доходи² и еднократна субсидия за групите от населението с ниски доходи. Стойността на ваучерите в рамките на Пилотната схема за ваучери за здравни грижи за възрастните хора бе удвоена на 2 000 HKD през 2014 г. и на възрастните граждани бяха предоставени нови намаления за обществения транспорт. Правителството закупи места за полагане на медико-социални грижи в Shenzhen и подложи на обсъждане предприемането на подобни мерки на други места в континентален Китай.

Идеята за „Фонд за бъдещето“ за финансиране на инфраструктура в периоди на продължителни дефицити бе представена за първи път от секретаря по финанси John Tsang в неговия бюджет за 2014—15 г. Традиционно Хонконг има стабилна бюджетна позиция (с балансиран бюджет) и дълбок резерв³. Г-н Tsang обаче отправи предупреждение във връзка с дългосрочната фискална стабилност. Той предупреди, че Хонконг може да е изправен пред структурни дефицити след 7—15 години, когато икономиката достигне фаза на зрялост и в нея се регистрира забавяне на растежа вследствие на застаряването на населението. Правителството започна да проучва варианти за решаване на проблема със застаряването на населението, в това число по-специално пенсионна закрила и въвеждането на доброволна здравноосигурителна схема.

Цените на жилищните имоти в Хонконг се повишават неотклонно в продължение на пет години, като са едни от най-високите в света. Търсенето се генерира от съчетание от ниски лихвени проценти и валутна стабилност, докато предлагането на земя, което е под контрола на правителството, постепенно намалява. С цел да се намали търсенето, в периода 2010—2013 г. бяха въведени поредица от административни мерки, включително държавна такса за сделките с недвижими имоти. Въпреки това през 2014 г. цените на жилищата продължиха да се покачват, макар и с по-бавни темпове⁴. Цените на жилищата продължават да са недостъпни за повечето млади хора. Бързото нарастване на цените на недвижимите имоти също така допринесе за увеличаване на разликите в благосъстоянието. Правителството стартира новата Дългосрочна стратегия за жилищното настаняване, която има за цел да се помогне на всички, които се нуждаят от достъп до жилище на достъпни цени. През следващите 10 години правителството има за цел да осигури 470 000 нови жилища, като обществените жилища ще представляват 60 % от всички жилища.

Иновациите и технологиите бяха посочени като стълбове за насърчаване на икономическото развитие в областта на финансовите услуги, туризма, търговията и логистиката, свободните професии и услугите, свързани с производството.

² Приета от Комисията по финанси на Законодателния съвет на 15 януари 2015 г.

³ Към февруари 2014 г. правителството на Хонконг прогнозира, че до края на март 2015 г. фискалният резерв ще достигне 755 милиарда хонконгски долара, или 34 % от БВП на Хонконг.

⁴ Според Департамента за кредити и оценка на правителството на Хонконг ценовият индекс за частните жилища се е покачил до стойност 278,2, което е с 13,5 % повече на годишна база към декември 2014 г. Индексът е отчел скок от 206,2 през 2012 г. на 242,4 през 2013 г., или със 17,6 % спрямо предходната година.

Правителството ги подкрепяше чрез поощряване на благоприятна за бизнеса регулаторна среда и инвестиции в инфраструктура. Направени бяха сериозни инвестиции в транспортните мрежи, в това число моста Хонконг-Джухай-Макао, хонконгската отсечка от експресната железопътна връзка Гуанджоу-Шънджън-Хонконг и разширяване на системата на железопътния транспорт в града.

Въпреки че Хонконг продължава да е с висока конкурентоспособност в основните си области на стопанска дейност, той е изправен пред все по-силна конкуренция от страна на континентални градове като Шанхай и Шънджън, както и от страна на други международни финансови центрове. Ограниченото предлагане на земя, инфраструктурните ограничения и нарастващите разходи за труд означават, че за доставчиците на услуги от Хонконг е дори от още по-решаващо значение да се конкурират по параметри като качеството, бързината и иновациите. Що се отнася до регулаторната среда, Хонконг положи усилия за поддържане на справедлива и конкурентна среда за бизнеса. През 2014 г. се наблюдаваха редица регулаторни промени, а именно прилагането на Наредбата за защита на конкуренцията, нови съобщения относно данъчното облагане и усилия за противодействие на изпирането на пари.

Първият широкообхванат закон на Хонконг в областта на конкуренцията бе приет от Законодателния съвет през 2012 г. През 2013 г. бе създадена Комисията за защита на конкуренцията на Хонконг и влязоха в сила разпоредби, отнасящи се до Трибунала за конкуренцията. През 2014 г. Комисията за защита на конкуренцията на Хонконг и Органът за далекосъобщенията на Хонконг публикуваха проект на насоки за прилагане на Наредба за защита на конкуренцията.

През септември 2014 г. Хонконг обяви привеждането в съответствие с новия глобален стандарт за автоматичен обмен на информация с цел увеличаване на прозрачността в областта на данъчното облагане и борба срещу трансграничното укриване на данъци. Правителството на Хонконг заяви, че първият обмен на данъчна информация би могъл да се осъществи до края на 2018 г., при условие че законодателят приеме съответния проектозакон до 2016 г.

Хонконг продължи прегледа на своите правни и регулаторни изисквания в областта на борбата с изпирането на пари. Като член на Специалната група за финансови действия (FATF) Хонконг предстои да бъде подложен на проверка през 2018 г. В последната оценка през 2008 г. бе констатирано, че Хонконг отговаря отчасти на стандартите на FATF и че са възможни подобрения. Въпреки това през октомври 2012 г. FATF заяви, че Хонконг „е постигнал значителен напредък в преодоляването на установените недостатъци“. Според FATF упражняваният от Хонконг надзор за борба с изпирането на пари е бил ефективен в областта на банковото дело, застраховането и ценните книжа; той обаче е бил слаб или изцяло е отсъствал в много нефинансови сектори, като например недвижимите имоти.

ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕС И ХОНКОНГ

През 2014 г. ЕС и Хонконг продължиха да развиват и укрепват своите двустранни отношения. ЕС продължи да бъде вторият по големина търговски партньор на Хонконг след континентален Китай⁵, докато Хонконг продължи да играе важна роля като търговски център и главен посредник за двупосочните търговски и инвестиционни потоци между ЕС и континентален Китай.

Двустранната търговия със стоки между ЕС и Хонконг отбеляза лек спад с 1 % до равнище от 46 милиарда евро през 2014 г., като ЕС отчита търговски излишък от 24 милиарда евро⁶. Най-многобройни сред чуждестранните дружества в Хонконг продължават да са дружествата от ЕС — общо 1937 на брой⁷. Дружествата от ЕС развиват дейност в широк кръг от сектори — главно финансови и бизнес услуги, търговия, логистика, строителство и търговия на дребно. Дружествата от ЕС са важни фактори в банковия и застрахователния сектор и в сектора на ценните книжа в Хонконг. В резултат на това в Хонконг живеят и работят голям брой европейци, като най-многобройни сред тях са гражданите на Обединеното кралство и Франция.

Отношенията между ЕС и Хонконг в областта на инвестициите продължиха да процъфтяват. През 2013 г. потоците от преки чуждестранни инвестиции от ЕС към Хонконг бяха на стойност 10 милиарда евро, а притокът на преки чуждестранни инвестиции от Хонконг към ЕС достигна 3,9 милиарда евро. В края на 2013 г. общите преки чуждестранни инвестиции на ЕС в Хонконг възлизаха на 88,5 милиарда евро, а общите преки чуждестранни инвестиции на Хонконг в ЕС през същия период — на 46,2 милиарда евро.

Хонконг продължава да бъде ключов посредник за търговията и инвестициите между ЕС и Китай и по тази причина предоставя на икономическите оператори в ЕС значителни възможности. Голям брой дружества от ЕС са регистрирани като „доставчици на услуги от Хонконг“ съгласно Споразумението между Хонконг и континентален Китай за по-тясно икономическо партньорство, което прави ЕС най-големия източник на чуждестранни дружества, ползващи се от възможностите на това споразумение. Предвид потенциала на Споразумението за по-тясно икономическо партньорство, ЕС и Хонконг ще осъществяват редовни контакти относно развитията, засягащи споразумението, и ще проучват способности за максимално използване на възможностите на дружествата и инвеститорите от ЕС.

Осмата седмата среща за структуриран диалог между ЕС и Хонконг се проведе в Брюксел на 11 ноември 2014 г. в рамките на официалните двустранни отношения. Основните теми в дневния ред бяха икономическата политика, регулаторният режим за

⁵ Мястото в класацията се основава на статистическите данни за търговията, съобщени от Департамента на Хонконг за преброяване и статистика.

⁶ Източник: Евростат: база данни Comext.

⁷ Източник: Годишното проучване за 2014 г. за дружествата в Хонконг, представляващи дружества майки, които се намират извън Хонконг, Департамент на Хонконг за преброяване и статистика.

финансовия сектор, засилването на защитата на интелектуалната собственост и решението на Хонконг да приложи новия глобален стандарт за автоматичен обмен на финансова информация в областта на данъчното облагане. Страните също така проведоха дискусии по нови средносрочни цели с цел по-нататъшно развиване на отношенията.

През 2014 г. бяха направени редица посещения на високо равнище на представители на институциите на ЕС в Хонконг. Европейският комисар Мишел Барние („Вътрешен пазар и услуги“) направи посещение през януари, а комисар Алгирдас Шемета („Данъчно облагане, митнически съюз, статистика, одит и борба с измамите“) — през май. Посещението на комисар Шемета способства за положително развитие в Хонконг в две направления — автоматичния обмен на финансова информация в областта на данъчното облагане и митническото сътрудничество, както и въпросите, засягащи упражняването на правата върху интелектуалната собственост. Делегация от членове на Европейския парламент посети Хонконг през януари.

Главният управител на САР Хонконг Leung Chun-ying посети Брюксел през май и се срещна с председателя на Европейския съвет Херман ван Ромпюй и председателя на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу. Секретарят за образованието, г-н Eddie Ng Nak-kim, и секретарят за финансовите услуги и финансите, проф. КС Chan, също посетиха Брюксел през 2014 г. и се срещнаха с колегите си от ЕС.

ЕС и Хонконг се договориха да работят за изготвянето на план за действие с цел по-нататъшно развиване на митническото сътрудничество за противодействие на международната търговия със стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, по цялата верига на доставки.

Стопанските интереси на ЕС в Хонконг се представляват основно от Европейската търговска камара (ЕТК). ЕТК е сдружение на камари, като в нея членуват 14 европейски камари със седалище в Хонконг и една със седалище в Макао, а в състава ѝ се включват също и пет секторни „stopански съвета“. В сътрудничество с Бюрото на Европейския съюз в Хонконг ЕТК осъществи множество дейности за насърчаване на диалога с правителството и за популяризиране на бизнеса и промишлеността на ЕС. ЕТК също бе оферентът, спечелил търга за следващата фаза на Програмата на Европейския съюз за бизнес информация, която има за цел засилване на икономическото партньорство и стопанското сътрудничество с Хонконг и Макао и осигуряване на по-силно и по-добре координирано представителство на предприятията от ЕС и на техните интереси в Хонконг и Макао.

През 2014 г. ЕС и дипломатическите мисии на държавите членки в Хонконг продължиха да си сътрудничат, за да повишат осведомеността за ЕС в Хонконг. За тази цел Бюрото на ЕС в Хонконг продължи да организира срещи между ръководителите на мисии на ЕС, високопоставени служители на правителството на Хонконг, Законодателния съвет и съдебната власт, както и други водещи фигури.

Дипломатическите мисии и културните институти на ЕС работиха съвместно с местни партньори по множество дейности за установяване на контакти между хората. Водещите прояви включваха Филмовия фестивал на ЕС, Панаира на висшето образование в ЕС, Кулинарното състезание на ЕС, Деня на ЕС, посветен на езиците, и състезание между училищата за рисунки, които да бъдат включени в календар. Освен това ЕС и държавите членки си сътрудничиха с Комисията за равни възможности и Китайския университет в Хонконг във връзка с първия международен симпозиум в Хонконг за утвърждаване на правата на ЛГБТИ. ЕС се надява да използва тази динамика, за да продължи сътрудничеството си с правителството, гражданското общество и бизнеса за насърчаване на обмяната на мнения относно правата и свободите.

Академичната програма на ЕС в Хонконг (EUAP) — консорциум, в който участват Баптистият университет в Хонконг, Университетът на Хонконг, Китайският университет в Хонконг и университетът Lingnan — продължи да работи за укрепване на отношенията между ЕС и Хонконг посредством академичната дейност и изграждане на мрежи с местни, регионални и европейски партньори. През 2014 г. EUAP стартира серия от прояви, представящи европейски подходи към градското развитие. EUAP бе домакин на успешно провела се инициатива „Модел на ЕС“ — симулация, в които учениците играят ролята на държавните и правителствени ръководители на държавите — членки на ЕС, заседаващи в рамките на Европейския съвет.